

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înape
țază.

Aspirațiile ungurești.

Ce-a spus contele Tisza — și ce nu spun ziarele ungurești?

De Ioan Montani.

Arad, 20 Octomvrie.

Discursul de ieri al contelui Tisza a aruncat valuri mari în lumea politică ungurească. Ziarele îl comentează la loc de frunte și dau rapoarte paginare despre „evenimentele” dela Arad. Atât ziarele guvernamentale cât și cele de nuanțe opoziționiste cad de acord că acest discurs nu poate să rămâie fără efecte însemnate asupra mersului apropiat al politicii în Ungaria.

O împrejurare caracteristică bate însă la ochi. Ziarele ungurești discută și comentează în mare parte numai ieșirile contelui împotriva obstrucției și trec cu o superficialitate laudabilă peste partea esențială a discursului, peste declarațiile sentențioase din partea primă a discursului. Ba până și rapoartele ziarelor guvernamentale, cu toate că sunt făcute după notițe stenografice, redau această parte a discursului incomplet și pe alocurea denaturând chiar sensul.

Înțelegem că cercurile politice ungurești sunt interesate, mai presus de toate, să desprindă din declarațiile șefului guvernamental o diagramă a planurilor tănuite cu atâta grije de guvern, căci și în politica ungurească, ba poate acolo mai

intens chiar decât aiurea, se urmăresc numai din punctul de vedere al intereselor arivistice conjuncturile situațiilor. Nu înțelegem însă pentru ce declarațiile principiare, în cari contele Tisza a formulat, credem de data asta mai clar și mai sintetic aspirațiile panmaghiare decât de altădată, desenând cu mai multă hotărâre parabola acestor aspirații, — nu înțelegem pentru ce aceste declarații n'au găsit nici ecoul fidel și nici rezonanța convenită în ziarele, cari ne asigură mereu cu bombardonul imperializmului unguresc.

Intr'adevăr atât de mult să li-se fi împăinginit ochii de interesele de partid, încât să nu mai poată distinge și să conceapă în toată importanța lor astfel de declarații, nici când ele răsună din gura unui oracol atât de tămiat cum e contele Tisza! Ori poate alte considerații de ordin superior, străin de puterea noastră de percepțiune, să-i fi silit a reda în surdina poemul cântat de contele Tisza la Arad! Nu ne facem iluzii. Ceeace au scăpat pentru o clipă, nu vor întârzia să facă ziarele ungurești, cu cea mai apropiată ocazie.

Noi însă să le prevenim înc'odată, cum le-am prevenit și ieri și să atragem atențiunea națiunilor nemaghiare din patrie mai ales asupra acestor declarații, căci ele sunt cvintesenta politicii dominante în Ungaria, ne vin deci din acea lume transcendentă până la care cu greu vom reuși să înălțăm scara argumentației noastre reale. Da, să ne însemnăm bine că politicii ungurești îi trebuiesc reformele militare numai pentru ca să poată inaugura un

sistem și mai agresiv împotriva noastră, a neamurilor nemaghiare.

Aspirațiile ungurești — a spus ieri contele Tisza — s'au realizat, aproape, pe linia întreagă în constituția dela 1867 și le-a mai rămas de cucerit un singur teren: armata. Acum sunt pe cale să-l cucerască. E chestiune de înțelepciune ca Ungurii să adopte reformele militare, căci își vor desăvârși numai domeniul de drepturi naționale. Să profite deci de slăbiciunea de-o clipă a casei domnitoare — și să realizeze aceste proiecte de legi, căci ele sunt menite drept garanții supreme pentru înfăptuirea statului național maghiar. În 1867 — a spus contele Tisza — bărbații de stat unguri n'au reușit să învingă nedumeririle coroanei în acest punct și — putea să adauge, de dragul sincerității — azi aceste nedumeriri au fost învinse.

Nu deci „fatalele surprize” și nici „balanța politicii europene” — cum a spus contele — formează obiectul preocupărilor ungurești, ci da, cucerirea armatei pe seama aspirațiilor ungurești. Realizate odată în toată întinderea lor aceste aspirații, „politica deplin energetică” ce se va aplica neamurilor nemaghiare din Ungaria, va coborî din neant și va intrupa, părticică de părticică mult slăvita chimera a statului național.

Să-l lăsăm legănat în împărăția acestei minunate iluzii pe contele Tisza și pe toți cetății lui cu coifuri arpadiene. În fața acestor amenințătoare apariții noi avem deocamdată o altă datorie, decât aceea de-a desmetecii din halucinațiile lor pe

Un vers răsleț.

Un vers răsleț pe-o filă găsită 'ntr'un saltar,
In minte-mi cată parcă să-mi readucă iar,
Duoasa poezie ce-am început odată,
Dar a rămas uitată...

Ce-am vrut să spun în versul răsleț găsit acum?
— „O roză ofilită zvârlită zace 'n drum...”
O roză ofilită... dar câte roze nu-s
Zvârlite-așa în țernă, de câți în piept le-au
pus?...

De-ar trebui să fie cântată ori ce floare,
Ce tristă neștiută, neînțeleasă moare,
In stradă asvârlită, în praf sau în noroi,
O! câte cânturi oare n'ar fi să facem noi...

— Un vers, cu toate-acestea, pe semne că i-a fost
Urzit acestei roză zvârlite fără rost...
Dar nu-mi aduc aminte ce-am vrut să spun
atunci:

Pe semne plânsul rozii trecute ce-o arunci,
Ori poate elegia atâtor flori uitate,
Și 'n care nu mai bate,
Aripa unui dulce și negrăit parfum
Cum nu mai bate 'n versul răsleț găsit acum.

Atâta este astăzi întreaga poezie,
Un vers scris poate noaptea, ori ziua — cine știe;
Un vers în care poate am vrut să înțeleg
Mai mult decât ce-ar spune chiar un poem
întreg...

Și totuși am uitat!...

Iar roză de atunci de mult s'o fi uscat
Cum se usucă 'n lume atâtea roze pale,
Purtând ceva în ele din gândurile tale,
— Și cum se duc atâtea și-atâtea poezii,
Pierzându-se în suflet, uitând să le mai scrii...

M. Săulescu.

Parisiana.

De Adrian Corbul.

— „Când am intrat acum trei zile în Paris, îmi spunea o sveltă și distinsă pariziană, picăturile de ploae se tânguiau pe acoperișuri și asfaltul străzilor lucea ca un lac. Erau ceasurile șase seara, și luminele scarbele ale felinarilor se răspândeau pe trotuare ca niște pete de lună. Am luat o trăsură la gara de Nord și am intrat în oraș. În calea noastră — căci eram cu soțul meu — mulțimea ne încrucișa grăbită în toate părțile, vitrinele magazinelor străluceau sub razele cenușii de ploae, vânzătorii de ziare răcneau cât îi ținea gura dând fuga printre lume cu foile desfăcute în mână, clopotele de tramvay răsuna înăbușit în brumă, trăsurile și automobilele huruiau. Eu, mă simțeam palidă și inima-mi bătea cu putere. Un sentiment curios de părere de rău, de așteptare vagă, de neliniște îmi mișca sufletul. Și în vârtejul de oameni ce se ciocneau în juru-mi ca niște fantome, în activitatea înfrigurată a Parisului, am prins să regret cu durere vilișoara limpede și albă, înconjurată de ederă, cerul albastru și vast, liniștea dulce a sătucului unde-mi petrecusem vara. Nu știam ce-i cu mine: pe deoparte îmi venia să plâng singurătatea blândă pe care o pă-

răseam, pe de altă parte mă înfrigura atmosfera sgomotoasă a Parisului și eram fascinată de viața pe care aveam s'o reiau și pe care o întreruseră cele câteva luni de vilegiatură...

„Căci Parisul e rezistibil! De câte ori nu l-am regretat în amurgurile clare de vară, pe terasa înroșită de soarele pe asfințite, în vilișoara din Choisy-le-Duc! Mi-era dor de viața repede și ametoitoare a marelui oraș, de clipele vijelioase pe cari le petrecem în sânul lui. În blândețea dulce a satului unde am vilegiaturat, am gustat cu toate acestea minute sublime. Am stat față în față cu Natura imensă și liniștită și am prețuit mult farmecul de a te analiza pe tine însuși, de a te măsura cu infinitul, de ați da seamă cât de neînsemnat atom e omul față de nemărginire. În creierul meu de parisiană setoasă de eleganță și strălucire au încolțit, colo în murmurul duios al Marnei, idei grave asupra vieții și a zădărniceii ei. Mi-am dat seama cât de mult ne acaparează orașul, de nu ne lasă nici un minut de meditațiune asupra menirii noastre în lume, nici o clipă cât de scurtă ca să ne desvoltăm însușirile pe cari Dumnezeu ni-le-a sădit în suflet. În loc să mi frământ creierul cu proiecte de toalete și de serbări, măreția naturei în liniștea căreia am trăit, mi-a îndreptat duhul către alte gânduri mai nobile, mai demne, m'a făcut să întrezăresc fericirea de a cultiva virtuțile și mai ales bunătatea, mi-a umplut ochii de lacrimi în fața profundelor și frumoaselor cugetări ale unor spirite mari cari au cutreerat fugarnic omenirea noastră. Da, la Choisy-le-Duc, pe terasa verde a vilei, am avut prilejul să citesc câteva cărți serioase și profunde, așa cum nu le-aș fi putut ceti la Paris, unde nu

acești somnambuli milenari. Avem datoria de-a ne fortifica pozițiile dărăpănate, de-a ne reculege toate energiile în așteptarea marilor lupte, pe moarte și viață, pe cari ni-le vestesc dușmanii. Dar mai avem și datoria de-a pândi pas de pas mișcările inamicului, nu numai pentru buna noastră conformare, ci și pentru orientarea tovarășilor noștri de arme din viitor. Căci plaga ideii de stat se va abate nu numai asupra noastră, ci și asupra siguranței Austriei. A spus-o, doar, tot contele Tisza, că desăvârșindu-se aspirațiile ungurești, adică — realizându-se actualele proiecte militare, vor putea fi învinse nu numai „naționalitățile”, ci și acele mult ventilate „tendințe antimaghiare” cari „tot mai ispitesc în Austria.”

Sperăm că cercurile politice din Austria, oricât de absorbite în prezent de alte chestiuni mari, nu vor conțeni să înregistreze simptomele de felul discursului contelui Tisza. Nu vor uita o singură clipă, că cel dintâi gest al „statului național unitar maghiar” e ruperea de Austria, cu toate consecințele fatale ce s'ar declara curând, — dacă, în genere, am admite chiar și numai în principiu absurdul unui astfel de stat.

Noroc că absurdul nu poate să îmbrace niciodată în lumea aceasta pământeană formele realității și noroc, că suntem noi aici, cele 10—12 milioane de nemaghiari, chiar dacă ar adormi simpaticii noștri vecini de dincolo de Leitha. Primejdia deci nu e chiar atât de mare, dupăcum se proiectează ochilor noștri prin prizma fantastică a ideologiei șovine. Nici chiar în Austria nu-i vor crede pe cuvânt contelui Tisza, că situația de mare putere a monarhiei, existența ei, numai prin —triumful aspirațiilor ungurești se poate garanta. Nu-i vor crede....

Dar și până când noi vom cere să ne dăm seama pentru, care cuvânt ni-se cere adoptarea reformelor militare, e o chestiune de seriozitate și demnitate politică

pentru cercurile hotărâtoare din Austria să caute un suprem mijloc de reparație pentru greșeala încuviințării, fie și numai în proiect, a acestor reforme. Va auzi oare moștenitorul declarațiile contelui Tisza și le va auzi oare ministrul lui de război?

E datoria noastră să facem ca aceste declarații să fie auzite așa cum s'au rostit și să nu lăsăm ca accentul lor să scapete în surdina presei ungurești.

Episcopul Hossu — numit la Gherla.

O telegramă particulară din Budapesta ne anunță, că P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul român gr. cat. al Lugojului, a fost numit episcop pentru dieceza românească gr. cat. a Gherlei.

Dorim noului păstor al celor vreo 600,000 de Români toată râvna apostolească și tot darul cerese pentru lecuirea atâtor neajunsuri dureroase pe cari le întâmpină în noua sa dieceză.

Congregația comitatului Hunedorii.

Pe 27 Octombrie e conchemată congreagația comitatului la Deva. Se vor debate multe lucruri ce privesc de aproape poporul nostru.

D. președinte al clubului comitatens român, Dr. Vlad, roagă prin aceasta stăruitor pe toți membri români, ca negreșit să iee cu toții parte.

Nainte de adunare, la orele 7 și jum., va fi o consfătuire intimă în casina română.

Incompatibilitatea lui Sziegeszk. Citim într'un ziar din Budapesta: Lui Sziegeszk József, profesor pentru catedra de limbă și literatură românească la universitatea din Budapesta, reprezentant al guvernului pentru toate pedagogiile românești din Ungaria, preot gr.-cat. și profesor de rit și liturgie la facultatea teologică a universității budapestane, încă în 16 Iunie a. e. i-s'a acordat gradul de profesor universitar și în baza legii de incompatibilitate era dator să renunțe

la mandatul său de deputat, în decurs de 48 de ore. Numita lege e legea XXIV din 1901 și §-ul ei 23 dispune:

Deputatul, care, în restimp, e numit pentru vreo funcție de stat compatibilă cu deputăția, e dator să se supună unei noi alegeri.

În acest scop, e dator, în decurs de 48 de ore dela înmânarea decretului de numire, iar în cazul dacă numirea a apărut în mod oficial, dela data apariției, să-și dea dimisia din deputăție.

Dispoziția aceasta se referă și la deputații, cari, în restimp, au fost numiți pentru o funcție mai bine plătită decât funcția în care au fost, chiar dacă acea stă funcție e compatibilă cu deputăția.

Guvernul actual l'a numit pe Sziegeszk József docent universitar în 16 Ianuarie 1910, iar în 16 Iunie 1911 profesor cu titlu deplin. Sziegeszk a ajuns în Cameră cu prilejul recentelor alegeri generale și numirea lui deci — întrebându-l cuvintele legii — s'a întâmplat în restimp. Nici funcția de docent și nici cea de profesor universitar nu sunt incompatibile cu deputăția, în baza alineatului al treilea din §-ul citat. Legea hotărăște totuși datoria renunțării la mandat. Sziegeszk a fost numit anume, din funcția compatibilă în care a fost pentru o funcție mai bine dotată. Ca docent universitar avea numai o leafă de 4000 cor. și 1600 cor. bani de locuință, de vreme ce ca profesor universitar are 6000 cor. leafă, 2000 cor. bani de locuință și o mie cor. cvincvenal și venitele acestea i-au fost fixate lui Sziegeszk prin ordonanța ministerială 80.563, datată în 13 Iulie 1911. ca plățile din vistieria statului. Dar Sziegeszk nu și-a dat demisia din deputăție nici până în ziua de astăzi, și n'a fost somat în acest scop nici din partea biroului Camerii și nici din partea comisiei de imunitate.

Noi am atras de mult atenția forurilor legale asupra acestei ilegalități, care se tolerează cu atâtă cinizm numai fiindcă guvernul nu voiește să-și expue satelitul la primejdia unei sigure căderi în Oravița. Ne mirăm numai că deputații noștri nu provoacă o hotărâre din partea Camerii în chestiunea aceasta revoltătoare.

Contele Khuen și adunările noastre populare. Din Budapesta ni-se telefonează: În cercurile politice este viu comentată o declarație a contelui Khuen-Héderváry, făcută în clubul partidului guvernamental despre oprirea adunării populare dela Ciocova.

sunt, ca și semenele mele, decât o ființă slabă, cochetă și superficială, dornică de lumini și de scânteeri trecătoare, ca un biet fluture de seară. La toate acestea mă gândeam eu trecând în fuga strășile prin străzile cenușii, luminate, sgomotoase, ale Parisului tomnatec.

„Iată-mă dar din nou în vechiul meu cuib! Când am intrat în apartamentul meu în care mirosul de naftalină roia greu în văzduh, când am văzut canapelele și fotoliile părăsite atâta vreme, am avut un moment de duioșie. Mi-se părea că revăd un frate sărac și părăsit pe care datoria mea era să-l ajut, să-l îngrijesc cu iubire. Am ridicat perdelele trase și am zărit porțiunea așa de familiară a străzii și casa de peste drum și firma băcanului din colț. Și toate sentimentele grave pe cari mi-le strecurase în suflet măreția Naturei s'au risipit dintr'odată. Parisul mă avea din nou și numai Dumnezeu știe cu ce vigoare își ține el prada. Primele fumuri ale beției pariziane mi-se urcaseră în creeri. Și mi-am dat seama că de acum înainte beția aceasta nu se va mai risipi și că zilele mi-se vor scurge într'o repeziune ca de friguri, cu alternante de lumini și de umbre, cărorora nimeni nu le poate rezista.

„Și iată-mă din nou în salonașul meu familiar, stând de vorbă cu prietenii amabili și ascultând eu încântare murmurul surd al orașului izbîndu-se de geamuri. Știu prea bine ce mă așteaptă acum: o existență înfrigurată de plăceri superficiale, proiecte de toaletă, de serbări, de teatru, de concert, lecturi ușoare, conversațiuni plăcute și scilpitoare dar nu în totdeauna grave și profunde. Știu prea bine că de acum înainte impresiile ce le voi primi vor fi frînturi de impresii, și plă-

cerile pe cari le voi gusta, frînturi de plăceri. Ce vrei! Parisul nu te lasă să cunoști ceva cu temei, el face din noi niște biete oglinzi poleite frumos, în fața cărora s'ar succeda vertiginos mascarade peste mascarade, a căror viziune abea de o putem prinde un sfert de secundă.

„Cu toate acestea, nu ne acuzați prea sever de ușurință, pe noi, parisiennele, atât de serbătore și totuși atât de criticate, vai! Cea mai mare vină a păcatelor noastre o purtați d-voastră înșiși, o! locuitori ai marelui oraș. Ne cereți fără încetare să fim grațioase, seducătoare, ne cereți să fim elegante; nici odată însă nu puneți preț pe tradiționalele virtuți femești. Ca să vă fim pe plac, ne chinuim să fim seducătoare — și arta de a seduce, credeți-ne, vă rog, cere timp și muncă, ingeniozitate, așa încât nu ne rămâne vreme să cultivăm virtuțile, așa de nobile în fond, dar așa de monotone.

„În Paris lumea trăește repede, impresiile n'au când să inflorească în suflete. Abea de sensibilitatea noastră se deșteaptă sub impulsunea vre-unui eveniment, fie etic sau artistic, că un alt eveniment îi ia locul îngropându-l pe cel dintâi sub straturile impresiilor noi. La Paris o zi valorează cât 10 zile aiurea și anii ne usează înzecit; dar nu trebuie să uităm că trăim „à bâtons rompus”, că nimic nu e complet în inimile noastre, că noi nu suntem decât prada vijelioasei vieți contemporane, care trece repede ca furtuna și ne atinge doar superficial cu aripile ei scânteitoare.

— „Și cu toate astea, noi femeile suntem cele dintâi cari deplorăm această superficialitate. Dacă suntem frivole și ușoare, dacă simțul nostru e preocupat de chestiuni inferioare, a cui este vină dacă

nu a d-voastră? Activitatea pe care o desfășurați ori toate momentele existenței d-voastră n'are decât o singură țintă: de a cere vieții toate plăcerile pe cari ea le poate da. Și cum viața conține plăceri nenumărate, vă mulțumiți să le găsiți în trecut, fără nici o adâncime, fără nici o voluptate serioasă. Cine ne îndeamnă să fim ori toate momentele existenței d-voastră? Cine ne-a obișnuit cu gândul că pasiunile mari, trainice par naive și stângace? Cine privește cu ironie practica virtuților solide, și cine le batjocorește, dacă nu d-voastră parisienii? Și dacă noi femeile am ajuns să nu mai prețuim decât frînturile de viață iar nu viața deplină, aceasta v'o datorăm d-voastră, măestrii noștri în crearea plăcerilor vane!

„Și vă înșelați amar dacă ne credeți fericele în sborul destrăbălat al vieții din ziua de azi. Vă înșelați dacă ne bănuți încântate de biata noastră soartă. Sufletul femeii este făcut ca să vibreze de pasiuni mari și adânci până la tragedie. În fiecare din noi somnolează o Emma Bovary, și pe fiecare dintre noi ar aștepta-o un sfârșit ca acela al acestei mari pasionate, dacă ar fi să ne lăsăm târîți de desperarea pe care o scornește în noi crudul egoism bărbătesc. În fiecare dintre noi ați găsi o Julietta dacă inimile d-voastră consumate până la cenușă ar fi capabile de o iubire ca a lui Romeo. Dar cu ce iubire mărunț, mechină și diformă ne-ați obișnuit! Cu ce lagitate vă retrageți în fața pasiunilor mari! Admirăția d-voastră nu o acordați decât flirturilor și amorurilor de pacotilă; de aceea și noi femeile vă suntem niște simple Delphina de Nucingen, nepuțând să vă fim o Emma Bovary sau o Julietta.

Khuen a spus celor din jurul său:
„Ce oameni nepricepuți am eu în administrație! Ar trebui să înțeleagă că eu le dau Românilor voie să țină adunări populare unde și când vreau, pentru că eu cât vor vorbi mai mult în provincie și eu cât mai mult își vor descărca necazurile (kigombolják magukat) acolo jos, cu atât mai multă pace voi avea de ei aici sus.”

Guvernamentali și votul universal. În ședința de azi a Camerei, după o votare nominală s'a intrat în discuția proiectelor militare. A vorbit, contra proiectelor, Huszár Károly, care a cerut voie să vorbească și despre votul universal.

O parte a deputaților guvernamentali, în frunte cu ministrul Székely, a votat pentru cererea lui Huszár, majoritatea însă nu i-a dat voie să atingă și această chestie.

Un ziar italian împotriva Germaniei. Se anunță din Roma: „Stampa” din Turin atacă pe Germania spunând că aceasta din motive șoviniste a luat o atitudine față de Italia. Germania crede că tripla alianță există pentru gusturile ei și misiunea Italiei și a Austro-Ungariei este să apere interesele financiare și de bursă ale ei.

Să-și aducă aminte Germania că Italia pentru a satisface dorințele triplei alianțe timp de 18 ani a dus un război vamal contra Angliei.

Germania prin atitudinea ei față de Anglia și Franța a ținut în șah diplomația europeană și interesele ei amenință pacea din Europa. Germania n'are dreptul să reproșeze nimic Italiei, care a apărat totdeauna interesele vitale ale Germaniei.

Un congres al Mangriștilor? Din Oradea-mare ni-se anunță că transfugul vicar Mangra încearcă să organizeze un congres al partizanilor săi cu ajutorul celor 220 preoți cari au iscălit adresa de aderență.

Congresul acesta ar avea să fie o manifestație publică pentru Mangra.

Bieții noștri preoți, siliți să iscălească o adresă, vor putea oare fi siliți să ia parte la un congres?

„În clipele, însă, când singure cu noi, ne gândim mai adânc la comorile de iubire și de devotament ce se sbuciumă în sufletele noastre și pe cari egoismul d-voastră le îngheață, o durere fără de margini ne copleșește. Cu ce foc suspinăm atunci după sentimentele mari, după vre-un amor profund, inflăcărat, mai tare decât moartea. De câte ori nu m'am cutremurat dându-mi seama cât de tristă, cât de săracă, cât de dezolantă e viața contemporană a Parisului sub stratul ei de lumină și de aur! Și în fiecare an, în ziua de Toussaint*), în fața liniștii grandioase dela Pére Lachaise, a mormintelor vinete sub lumina lui Noemvre, îmi plâng toate lacrimile din trup, căci atunci îmi dau mai bine seama ca oricând de viața goală, tristă și deșartă a bietelor parisiene, cu tot vârtejul de plăceri în care se sbat!

Paris, Octomvre.

Miklós și Pecican

— O delegație de „Români” la contele Tisza. —

Arad, 20 Octomvrie.

Am anunțat în numărul nostru de azi că o delegație de câțiva Români din Pârneava Aradului s'au prezentat eri contelui Tisza, înmânându-i o petiție prin care solicită numirea învățătorului *Aurel Miklós* ca învățător la școala popoară de stat din Pârneava. Cazul acesta prezintă o deosebită importanță pentru că este una dintre multele uneltiri pornite împotriva școlilor române din Arad — cu sprijinul unor oameni cari în patima lor oarbă nu refuză prietenia nici chiar a celor mai dubioase elemente.

Avem azi înaintea noastră textul petiției care a fost înmănată contelui Tisza. Iată ce se spune în această petiție, în care iarăși și iarăși se stăruie asupra sentimentelor patriotice ale învățătorului Miklós.

„Învățătorul Aurel Miklós a fost un an de zile învățător suplinitor la școala popoară confesională din str. Securii. Dovedindu-se învățător bun, ne-am hotărît să-l alegem învățător definitiv, dar voința noastră nu s'a validat, fiindcă în urma unei alegeri ilegale a fost ales învățător — din grația ultraștilor dușmani ai patriei — un învățător fără dar și ambiție.

Noi ne-am săturat să mai tragem carul celor cari propagă ideile ultraștilor naționaliști și ne-am săturat să mai ascultăm cuvintele așa numiților martiri, fiind că ne-am convins că martirajul naționalist e numai o meserie, cum este și căratul cărămizilor... Acum, însă, când e vorba ca și generația actuală să fie crescută în întunecime oarbă, spre a adora popimea și „martirii naționali” cari amăgesc poporul, — ne ridicăm împotriva lor. Noi am avut până acum învățător care ne-a crescut copiii spre mulțumirea noastră a tuturor. Firește, aceasta a fost o crimă în ochii ultraștilor, a dușmanilor ideii de stat național maghiar și s'a dat lozinca împotriva lui Miklós, care a fost înlăturat.

În Șega a fost ales învățător un om, care în altă parte a fost amovat din postul de învățător pentru o activitate contrară statului.

Vă rugăm deci să interveniți ca fostul nostru învățător Aurel Miklós să fie numit învățător, la școala de stat din Pârneava

In schimb noi vă promitem:

1. Copiii noștri nu-i vom mai da în școală confesională românească, ci numai în școală de stat ungurească, cum am făcut și la începutul acestui an școlar.

2. La alegeri de deputat vom vota cu Excelența Voastră sau cu candidatul designat de Ex. Voastră.

3. Vom păși legea gr.-ort. românească tocând la legea gr.-cat.

Suntem gata să dăm ori ce garanții că vom împlini aceste promisiuni. Ca dovadă a bunăvoinței noastre de până acum vă amintim că din 860 de elevi gr.-or. rom. numai 100 de inși au fost înscriși anul acesta în școlile românești confesionale. Ceilalți toți au fost înscriși în școli ungurești, mai ales în școli de stat.”

Atât spune această petiție prezentată de *George Pecican*, proprietar în Pârneava Aradului, și de alți câțiva soți. Tisza, răspunzând „delegației”, a declarat:

„Am auzit despre învățătorul Miklós și știu că e un bun patriot (joraváló magyar ember). Voi face cu bucurie ce-mi va sta în putință.”

Și acum se impune întrebarea: cine e „patrioticul” învățător Miklós, pe care „ultraștii naționaliști l'au scos din slujbă” și cine este capul delegației, Pecican, care făgăduiește părăsirea legii și a neamului său?

Învățătorul Miklós este protegiatul dlui *Vasile Goldiș*, secretarul consistoriului gr. ort. român din Arad, care la „alegera ilegală” a votat cu acest „bun patriot” și a lucrat împotriva celui alt candidat al „ultraștilor naționaliști”. Învățătorul Miklós n'a fost ales ca învățător definitiv pentru că nu și-a știut câștiga încrederea alegătorilor săi, fiindcă aceștia nu puteau încredința creșterea copiilor lor unui învățător care a fost amovat de mai multe ori din postul de învățător (Pesac, Cenad, Sîn-Miclăuș) pentru delict urite...

Iar *George Pecican* și ceilalți membri ai „delegației” sunt răsvrățiți cari azi primăvară au publicat în „Românul” de sub direcțiunea dlui *Goldiș* o „somare” la adresa dlui Dr. *Nicolae Oncu*, uneltind împotriva școlilor românești din Arad.

Petiția prezentată contelui Tisza (redactată de însuși „patrioticul” Miklós) ne dovedește în de-ajuns la ce elemente au recurs dnii *Goldiș* și soții săi în campania de discreditare a „Trbunei” și a celor cari susțin acest ziar românesc.

D. Goldiș, care în calitatea sa oficială trebuia să cunoască și cunoștea chestia școlilor din Arad în toate amănuntele ei și știa că noua școală a fost înființată ca o încercare și a fost apoi vremelnic închisă, fiindcă pentru susținerea ei parohia contractase datorii de peste 7000 de coroane, neplătind parohienii darea cultului, a deschis coloanele „Românului” unor oameni răsvrățiți împotriva neamului și a bisericii lor, bine știind că nici d. *Oncu* nici ceilalți Români cinstiți nu vor sta de vorbă cu niște oameni compromiși și călăuziți de gânduri urite.

Petiția de eri aruncă o lumină nouă asupra stărilor nesănătoase cari dăinuesc la organul autorizat și ne dovedește că toată campania în jurul școlii din Arad a fost intriga unor oameni cari vor să ducă vrajba și neînțelegerea și în sânul bisericii și a școlii.

Iată cine sunt „patrioții” Miklós și Pecican, cu cari dușmanii „ultraștilor naționaliști” susțin și azi legături de prietenie!

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pe lângă garanția de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely. Ipeș la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț.

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==

La cerere din provincie trimite bogate cataloge.

*) Sămbăta Morților.

Cele mai bune intenții.

Cluj, 16 Octombrie.

Este îndeobște cunoscut, că între Români Clujeni sunt niște hărțuiri fără păreche, deși în toate orașele și orășelele, unde suntem mai numeroși reprezentanți, isbucnesc, după vremuri, certuri și hărțuiri odioase. În Cluj așa a fost acum de câteva decenii, și cine știe cât timp va fi tot așa. Aci se întâlnesc elemente din toate părțile țării, oameni cu felurite creșteri, eșii din medii culturale foarte disparate. Lupta vieții este grea și conflictele de interese sunt dese. Ori cât ar dori cineva să înlăture conflictele, să îndulcească asperitățile, și să-i aducă pe toți la același fel de a vedea și de a simți, măcar în chestiunile mari, este foarte problematică osteneala lui. Sunt, în fine, explicabile aceste frecări, inevitabile chiar într-o societate cu prefaceri, cum este societatea noastră orășenească.

Dar datorie avem cu toții să izolăm, pe cât se poate, focul acesta al patimilor omenești, susținut uneori și de factori externi, anume interesați a ne vedea pe noi încăerați. Datoria aceasta se impune mai ales organelor de publicitate, cari stând afară de cercul micilor interese sau marilor patimi, ce se răsboesc, pot să stea mai presus de mentalitatea singuraticilor din localitatea cu pricină, și trebuie să se ridice peste nivelul strîmt al trebuirilor localnice, și să țină în vedere înaltele interese publice și comune.

Aceasta atitudine cred că se impune cu deosebită necesitate, când e vorba de Cluj, care e, nu numai un însemnat centru de viață în țară, ci este și un oraș universitar, unde peste 300 de tineri Români sunt întruniți la studii, și se fac astfel, vrînd nevrînd, asistenții unor spectacole urite, ce le oferă hărțuiala dintre frați.

Iată de ce nu pot înțelege atitudinea ziarului „Românul” de la Arad, care în scurtul timp al existenței sale s'a dovedit mai de multe ori aplicat a cultiva neînțelegerile, dând loc în coloanele sale unor atacuri, pe cât de nedrepte pe atât de jig-nitoare.

Mai pe urmă am fost atacat și eu, scriitorul acestor rânduri, cât și Dr. Frincu, pentru că credincioși atitudinii noastre consecvente de a nu angaja tinerimea universitară la hărțuiri locale, ci a o imuniza cât se poate, — nu ne-am prezentat la seara de cunoștință a tinerimii.

„Românul” mai admisesese a se publica în coloanele sale, din prilejul jubileului de 25 ani al „Economului” grava acuză, care trece drept o denunțare, că institutul ar fi făcut și politică! Iar mai târziu, din prilejul marelui adunări jubilară dela Blaj, m'a atăcat de-a dreptul pe mine, susținând contrar adevărului, că eu la banchet, așa fi atăcat pe „bătrâni” și așa fi lăudat pe „tineri” închinând pentru dl O. Goga...

Iată de ce la al treilea atac, am aflat de bine a recurge la o rectificare, și am trimis redacțiunii „Românului”, spre publicare, următorul articol:

BĂTRANI ȘI TINERI.

— O rectificare. —

Cluj, la 11 Octombrie n. 1911.

Correspondentul „Românului”, cum am esperiat până aci, își află o plăcere în a strecura știri false ori tendențioase, în socoteala mea, și nu înțeleg, ce interes mare, național ori de partid, ar putea cere, ca cineva de felul meu să fie nedreptățit într'un organ, care își pretinde un rol așa de grav, ca ziarul d-voastră. N'am reflectat până acum din felurite pricini, la neadevărurile ce s'au debitat în socoteala mea. Dați-mi voce însă acum, să reflectez la corespondența din Cluj, ce ați binevoit a publica în nr.-ul 209 dela 7 Octombrie n. al „Românului”.

Correspondentul d-voastră, scriind despre seara de cunoștință a tinerimii universitare, uită a pomeni pe toți bătrînii, cari au fost de față, și face a nu ști nimic de aceea ce au spus în „discursurile” ce au rostit, și ce le-a răspuns un tânăr indignat, care ca și „corespondentul” d-v. a constatat, că „tot ceea ce s'a spus în seara aceea s'a mai auzit de cel puțin 10 ani la orice întrunire studentească”.

În schimb, însă, inteligentul „coresp.” remarcă pe cei ce nu au fost de față, și aude, ceea ce nu s'a spus, nici când, niciăiri, pentru că află de bine a scrie următoarele:

— „S'a remarcat lipsa dlui Dr. Elie Dăianu și Dr. Frincu, cari de câțiva ani au crezut de bine să fie absolut pasivi față de toate pornirile și acțiunile tinerimii universitare, deși înaintea opiniei publice le place a se anunța de sprijinatorii și luptătorii binelui tinerimii”.

Trebuie să declar de fals și neadevărat întreg cuprinsul acestei aserțiuni a corespondentului d-v. Cine a remarcat lipsa noastră? Și pentru ce am fi noi pasivi față cu toate „pornirile” și „acțiunile” tinerimii? Ce „porniri”, mă rog, și ce „acțiuni” a lansat tinerimea din Cluj față de cari, noi am fi fost pasivi? Doar concertele cari le-a dat? Părețele, ce le-a aranjat? Ne-am luat și noi partea din ele! Alte acțiuni ce oare a mai pornit tinerimea din Cluj, dacă nu cumva acele cari au fost puse la cale direct în contra noastră, într'un timp oarecare?

Doar seara de cunoștință? Dar aceasta este în întelesul cel mai propriu „seara de cunoștință a tinerimii universitare”. Scopul și rostul ei este ca tinerii, întruniriți din toate părțile la studii aci, să se cunoască. Să se cunoască mai întâi între sine, nu să se cunoască pe noi, pe clujenii stabili. Ce să căutăm noi în sala „Biasini”? Doar să bem bere sau vin alături cu tinerii noi veniți? Dar cine ne cere, cine ne poate cere așa ceva? Noi chemarea celor mai bătrîni între tineri o înțelegem altfel, decât acei, cari află plăcere în a merge an de an să bea în același local cu tinerii, și să le spună, uneori, aceleași fraze imposibile, — „cari s'au mai auzit de cel puțin 10 ani la orice întrunire studentească” — cum zice însuși „corespondentul” d-v. Respectul cel avem față cu chemarea tinerimii noastre, cum și respectul propriu ne oprește de a face altfel, de cum credem noi, că este bine. Despre acest deosebit mod de a vedea și a înțelege lucrurile s'ar putea spune multe, dar mă rezerv pentru a constata, că tot atât de neînțeleasă este și a doua parte a aserțiunii corespondentului d-v.

Unde și când m'am anunțat eu, ori Dr. Frincu, în publicitate de „sprijinatorii și luptătorii binelui tinerimii”?

Înțelegem și noi, poate, tot așa de bine ca și alți buni Români, dacă nu altfel, să sprijinim, după modestele noastre puteri „binele” tinerimii, interesele bine înțelese și vitale ale tinerimii. Ne cunoaștem și noi această datorință și am dat oarecari dovezi... Asta o știe ori ce om de bun simț și de bună credință, care ne cunoaște și e în curent cu ceea ce s'a făcut în Cluj. Dar alta este a'ți face datoria, în vre-o privință, și alta este iarăși: „a te anunța” și încă, „înaintea opiniei publice”, de „sprijinitor” și „luptător al binelui tinerimii”.

Să mă ierte „corespondentul” d-v. dar insinuația aceasta o resping, ca o simplă insultă, nedeamnă de un corespondent al unui organ cu colorit de oficialitate ca „Românul”, și cred că o respingeți și d-v.

De altfel atitudinea noastră consecventă față cu „seara de cunoștință a tinerimii universitare”, o văd urmată, cu foarte bun succes pentru tinerime, și de domnii intelectuali români din Budapesta, cum se arată în chiar ziarul d-v. nr.-ul 211.

Lăsată liberă și neinfluențată tendențios, tinerimea, în pornirea ei sănătoasă, își găsește calea cea adevărată pe care trebuie să meargă, senină și curată, înainte. Dovadă și pornirea de acum a tinerimii din Budapesta.

Tocmai de aceea nu mi vine să cred, că corespondentul d-v. să fie un tânăr universitar, ci cred că trebuie să fie vr'unul dintre cei „bătrînii”, care caută a servi alte scopuri decât acele ale tinerimii, pârîndu-ne pe noi într'un mod așa de dosnic. Ori cum ar fi, eu îi recomand spre meditare aceste cuvinte ale cronicarului nostru Neculcea:

„...Încă pe mulți am văzut, îndesându-se pentru cinste, să dobîndească, de părăsc Domnii, și se laudă între dânsii și zic că știu bine părți. Iar pe urmă cu acel fel de hărnicie, nici pe unul n'am văzut viind la pricoseală”.

Dr. Elie Dăianu, protopop.

Mare mi-a fost mirarea când în loc să apară articolușul, mi-a sosit dela Arad acest răvăș redacțional:

M. On. D-sale dlui Dr. Elie Dăianu, protopop, Kolozsvár.

Arad, 14 Octombrie 1911.

Mult Stimat Domnule protopop!

Rog să mă scuzați că nu pot publica reflexiile d-v. la corespondența din Cluj, deoarece acelea reflexii sunt prea agresive atât față de corespondent, cât și față de ziarul „Românul”. Regret foarte mult că d-v. luați o poziție atât de ostilă față de acel ziar, care poate să

greșească, căci oameni suntem și „errare humanum est”, dar are „cele mai bune intenții” de a aduna pe toți Români în jurul steagului național.

„Vă salut cu deosebit respect

V. Goldiș”.

Fără a mă mai dimitte în polemici, spre a întreba: când și cum am luat eu „o poziție atât de ostilă” Românului — las la aprecierea oamenilor de bine, dacă este corectă și loială procedura dlui Vasile Goldiș? Las să judece distincții frunțași, cari susțin acest ziar, dacă în felul acesta, se servește oare întru adevăr cauza noastră publică, și dacă aceste sunt „cele mai bune intenții” ale „Românului”...?

Dr. Elie Dăianu,
protopop.

Din România.

Ordin de zi către armată. A. Sa Regală Principele Ferdinand, directorul manevrelor regale, a dat următorul ordin:

OSTAȘI,

„Ființa unui neam se bizuie pe o armată puternică și gata de a înfrunța toate oboșelile și primejdiile unui război.

„Am avut o deosebită plăcere de a constata, că ocazia concentrării și marilor manevre că armata e bine pregătită pentru menirea ei și că nu sunt oboșeli pe care voi, acei cari ați luat parte la aceste manevre, nu le puteți învinge voiși.

„Deopotrivă recunoscător voua și celor ce Mi-au ajutat a conduce manevrele, vă arăt mulțumirile Mele și vă urez a urma pe calea muncii rodnice pe care ați apucat cu atâta succes spre fală țării și a armatei.

„Acest ordin de zi se va citi de către șefii de corpuri, trupei adunate sub arme, la cel dintâi apel”.

Directorul manevrelor regale. General de corp de armată,

Ferdinand
Principe al României.

Viitorul mitropolit. Din București ni-se scrie: M. Sa Regele a invitat telegrafic la palatul regal pe Mitropolitul Moldovei.

În legătură cu aceasta, se afirmă prin înaltele cercuri clericale că s'a propus I. P. S. Sale ca să primească a fi ales Mitropolit Primat și că Mitropolitul Pimen ar fi primit.

Se mai afirmă că Episcopul Timuș al Argeșului va fi propus ca Mitropolit al Moldovei.

Noua clădire a Academiei române.

D. D. Sturdza, secretarul general al Academiei Române, a adresat guvernului un raport amănunțit asupra necesității de a clădi cât mai curând noul palat al Academiei Române.

Modalitatea indicată de d. D. Sturdza, fiind foarte avantajioasă, guvernul ș-a dat aprobarea așa că la primăvară se va pune, probabil, piatra fundamentală a noii clădiri.

Actul de temelie al mănăstirii Cetățuia. În timpul șederei Familiei Regale la Iași, Suveranii au vizitat și mănăstirea Cetățuia, unde acareturile fostei mănăstiri Golia, construite acum 250 ani de către voevodul Duca se reclădesc.

Iată actul de temelie pus de M. M. L. L. Regale:

Trecut-au două veacuri și jumătate de când, Duca Vodă, pe acest deal, a întemeiat o mănăstire, având a frumoasă biserică, cu palat și bae domnească, o măreață sală gotică și multe chilii, în care a fost odată și o tipografie, toate împrejurimile cu ziduri de apărare.

Această mănăstire la început a servit de reședință domnească pentru vară și a fost multă vreme o podoabă împrejurul capitalei Moldovei.

Pe la jumătatea veacului al XIX-lea rămânând în părăsire de călugări, toate s'au derăpănat până la ruină.

În această stare fiind, noi, Pimen Georgescu, mitropolitul Moldovei și Sucevei, în dragostea și dorința ce avem pentru păstrarea vechilor așezăminte religioase, stăruim-am ca această mănăstire să fie din nou deschisă cu călugări, ceea ce s'a și făcut în anul 1910, înzestrându-se cu 100 hectare de pământ, de jur-îmjurul dealului Cetățuia, care să fie pentru lucru și să se împăducească și o posesă nouă, care pleacă dela Frumoasa și se ridică la clopotnița mănăstirii.

Chibzând asupra cerințelor vremii găsit-am ca cale să se restaureze lăcașul să fie o mănăstire model, unde călugării aduși din mănăstirile Moldovei, pe lângă pravila călugărească să se îndeletnicească cu mai mult și la felurite meșteșuguri de podobe bisericesti și de gospodărie, precum făceau călugării din vremea veche, și apoi învățându-le să le răspândească cu pricepere și bunăvoință celorlalți călugări, și așa să se întemeieze în mănăstiri vechile lucrări și gospodării mănăstirești, care odimioară erau de pildă în țara noastră.

Pentru îndeplinirea acestui gând, ivitu-s'a nevoia de a se restaura acarelele cele vechi și a se zidi acest rînd de chilii, a căror temelie s'a pus la 30 Septembrie 1911, de Maj. Sa Carol I Regele României, în al patruzeci și șaselea an de domnie, venit la Iași, cu Maj. Sa Regina Elisabeta și AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Prințesa Maria, cu prilejul serbării de cincizeci ani dela înființarea universității; prim-ministru fiind d. P. Carp; ministru cultelor d. C. C. Arion; primar al urbei Iași d. Dimitrie Greceanu; rector al universității d. G. Bogdan; prefect al județului d. C. Negruzzi; administrator al casei bisericice d. D. Boroianu și protopop eocronom I. Țincoca.

Restaurarea celor vechi și zidirea celor noi s'a făcut cu cheltuiala statului, prin îngrijirea comisiei monumentelor istorice, prezidată de d. I. Kalinderu, după planul alcătuit de d. arhitect N. Ghica-Budești, însărcinat fiind cu privegherea arhimandritul Teoctist Stupcanu, întâiul stareț după deschiderea din nou a acestei mănăstiri.

Pentru pomenire, întocmitu-s'a actul de față, în trei exemplare, din care: unul s'a așezat în temelia noului chilii, unul s'a trimis administrației Casei bisericice și al treilea s'a lăsat la stăreția acestei mănăstiri, Cetățuia, de lângă Iași, spre păstrare.

„Seara”.

CONVOGARE.

Aderenții partidului național român din comitatul Sătmăr sunt invitați la

adunarea poporală,

care se va ține în Săini la 26 Octombrie a. c. st. n. la 11 ore din zi în curtea hotelului „Coroana”

ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea adunării.
2. Situația politică generală.
3. Votul universal, secret, egal și cu votare în comune.
4. Proiectele militare.
5. Proiect de rezoluțiune.
6. Inchiderea adunării.

Săini, la 12 Octombrie 1911.

Dr. Vasile Lucaciu, paroh. Dr. Teofil Dragoș, avocat. Alexandru Stan, proprietar. Dr. Artemiu Caba, avocat. Dr. Vasiliu Selagian, avocat. Dr. Andrei Dobossy, avocat. Dr. Ioan Tătar, avocat. Dr. Cornel Curtuțiu, avocat. Dr. Augustin Mircea, avocat. Dr. Ilie Carol Barbul, avocat. Dr. Ștefan Dărăbant, avocat. Nicolae Nyilván, director de bancă. Romul Marhiș, arhidiacon. Gavril Barbul, proprietar. George Șuta, arhidiacon. Alexiu Berinde, protopop. Constantin Lucaciu, paroh. George Achim, director de bancă. Dr. Aurel Nyilván, avocat. Dr. Simeon Butean, avocat. Ioan Serbu, protopop. Augustin Dragoș, proprietar. Aurel Dragoș, paroh. Ludovic

Mărcuș, protopop. Alexandru Mirișan, paroh. Mihai Petro Ciurdari, paroh. Vasiliu Manița, proprietar. Ioan Gorbo, proprietar. Ioan S. Sălăgian. Liviu Sălăgian. Mihai Vida. Teofil Vălean, paroh. Alexandru Băban, paroh. Ioan Serbac, paroh. Demetrie Cionte, paroh. Mihai Berinde, paroh. Iuliu Șurani, paroh. Victor Farkas, preot. Alexandru Pop. Atanasiu Demian, proprietar. Gavril Tumaș, proprietar. George Făt a Gavril, proprietar. Vasile Costin, proprietar. Ioan Mihalea, paroh. Vasiliu Ardelean, paroh. Alexiu Pop, protopop. Ioan Zsiros, paroh. Vasiliu Bane, proprietar. George Bașca, casar. Ioan Ternovan, paroh. Vasile Achim, proprietar. Coriolan Ardelean, paroh. Vasile Barbul. George Radocea, contabil. Nicolae Țirea, contabil. Alexandru Vlaica, contabil. Alexandru Nyilván, casar. Nicolae Lupan, paroh. Ion Dipșe, proprietar. Gavril Bele, proprietar. Gavril Pop, proprietar. Alexandru Bălăban, proprietar. Ioan Margit, proprietar. Vasile Kisfalusi. Vasile Kerülö.

Războiul italo-turc.

După toate aparențele războiul, încins între Italia și Turcia cari s'au mărginit până acum, mai mult la o tactică defensivă, se va deslănțui cu toată vehemența, căci știrile mai noi nu lasă să se întrevadă o pace apropiată, cu toate că marile puteri lucrează din răzputeri pentru a restabili liniștea desăvârșită. Italia, însă în urma micilor victorii raportate, nu vrea să mai audă nimic de anumite condițiuni ale înțelegerii și nici nu admite amestecul vre-unei puteri în acest conflict a cărui rezolvare și-o rezervă exclusiv pentru sine. Presa italiană însăși cere ca să se dea curs liber războiului fie că se va isprăvi în favorul lor fie că în al dușmanului, căci Italia este în drept chiar urmând pilda celorlalte puteri — să caute compensații în colonii, iar câștigarea acestora, în urma unei norme de drept natural, se face cu arma în mână și fără învoirea prealabilă a anumitor indivizi interesați.

Și până când din partea Italiei sortii păcii se îndreptează tot mai mult, cercurile hotărâtoare din Constantinopol, înțelegând par'că intențiile dușmane, insistă tot mai mult pentru continuarea războiului care chiar la caz că nu-i ademeneste cu isbândă, le asigură totuș o cădere cinstită și preferabilă păcii rușinoase ce li-se impune de cătră Italia.

Guvernul din Turcia se sbate iarăș strâmtorat de o criză parlamenară provocată de rezistența opoziției. La alegerea de președinte al camerei puțin a lipsit ca opoziția să iasă învingătoare. Această învingere, în actuala situație, ar fi fost cam scump plătită de Turcia, căci aducea cu sine demisia întregului cabinet.

Neglijența fostului cabinet turcesc.

Am dat în numărul de ieri știrea că deputații din Tripolitania au redactat un memoriu cerind darea în judecată a fostului cabinet turcesc. În acest memoriu cabinetul Hakky este făcut responsabil de năpasta ce s'a descărcat asupra țării, căci în urma neglijențelor sale se pierde Tripolitania și cu ea soarta celor 90 milioane mohamedani din Africa e hotărâtă pentru totdeauna. Cabinetul Hakky e vinovat și pentru amânarea reformei administrative din provincia, a cărei garnizoană, în loc să fie întărită, a fost scurtată chiar în urma unui ordin al fostului ministru de război care a rupt o parte din garnizoană și a trimis-o în Jemen. Toată vina cade în primul rînd asupra ministrului de război care n'a dus la îndeplinire nici hotărârile Camerei, iar acum în urmă a adus la Constantinopol 40 mii de puști,

sistem Mauser, pentru a fi reparate, fără să fi trimis altele în loc și a lăsat oastea fără arme. Deputații au cerut în repetite rînduri îndreptarea acestor rele, dar fără să fi putut obține un rezultat favorabil. Nu s'a luat măsuri nici pentru ajutorul de bani și alimente votat de Cameră și din cauza aceasta aproape un sfert de milion de indigeni, amenințați să piară de foame, au trecut în Tunis. Guvernul a lăsat provincia fără valii și pe comandantul armatei fără nici un ajutor de apărare.

Cele dintâi ciocniri ale trupelor dușmane.

Ziarele italiene pe urma unor știri primite din Malta vorbesc cu multă îngrijorare de situația internă a Tripolitaniei. După toate aparențele cele două oștiri stau în fața momentului hotărâtor și fiindcă se prevede o ciocnire crîncenă, cât mai apropiată, se fac toate pregătirile de lipsă. În Benghazi trei mii de ostași turci stau ziua noaptea în arme și așteaptă ceasul încețării. Turcii au înarmat și pe indigeni și au la dispoziție mai multe mitralieze. Muniții se află din greu și Turcii au mare nădejde în ajutorul indigenilor căci șeful tribului senussi a chemat la arme toate triburile din Benghazi. Arabii pot mobiliza 200 mii de ostași și au un fond de 20 milioane lire, pentru război, așa că pot susține o rezistență îndelungată. Se crede că cele dintâi ciocniri se vor da în Cirenaica.

Ziarul „Iedam” scrie că trupele turcești au dat un întreit asalt contra Italianilor cari au pierdut 200 de oameni. Armata și trupele aliate abia așteaptă să intre în foc.

Forțele turcești din Tripolis.

Trupele turcești cari formau garnizoana din Tripolis au primit cu mare însuflețire știrea că la Guru s'au adunat aproape 15.000 de oameni, bine armați și dispunând de artilerie, cari se vor uni pentru a purta războiul contra Italiei.

Ajutoarele sosesc mereu și la Constantinopol s'a primit aseară știrea că Ab-El-Kader a sosit în provincie cu oaste de 30.000 de oameni. Coloanele echipate din ordinul lui Senussi sosesc în eşaloane la Benghazi. Tot aici deputatul districtului a adunat 8000 de voluntari pentru apărarea provinciei.

Rezistența Turciei.

Știrea despre eşuarea încercărilor de înțelegere a mandatorului lui Said pașa la Roma a fost proprie pentru a provoca dușmănia Englezilor contra Italiei, căci după cât se anunță în urma intervenției acestora, Turcia e hotărâtă să continue rezistența și diplomația engleză asigură pe bărbații de stat turci că la momentul oportun va interveni cel puțin pentru menținerea drepturilor de suzeranitate ale Turciei.

În Constantinopol știrea că ministrul Giolitti nu vrea să stea de vorbă cu Poarta decât în baza completei anexări a Tripolisului a produs mare fierbere, și e în afară de ori ce îndoială că și fără influența engleză Turcia va continua rezistența pentru că curentul naționalist o cere în mod poruncitor.

Un personaj care se află în intime legături cu marele vizir, asigură că în cazul când Italia va perzista în punctul ei de vedere, Poarta nu va cere și nu va admite nici o mijlocire.

Poarta speră că prin continuarea războiului va avea mai degrabă succesul dorit. În primul rînd victimele ce o vor costa pe Italia continuarea războiului, vor sili pe Giolitti să renunțe la punctul său de vedere.

Intervenția Americii.

Dintre toate statele singură America nu se declarase încă ce ținută va observa față de război. Ziarul *Jodam* scrie că America în urma intereselor sale în Tripolis (isvoarele de sulfur) va interveni în favorul Turciei.

Revoluție în China

Ideile democratice au străbătut și în China. Absolutismul cras, cu toate păcatele lui se află în fața unui mare pericol, acela de a fi răsturnat. „Jos cu dinastia” este cuvântul noului curent, care voiește un regim republican sub numirea de „Juna China”.

Tinerii chinezi trecuți la universitățile din Apus și Japonia sau întors acasă cu idei nouă, cari cereau o schimbare radicală a stărilor din China. Altă țară, condusă cu spirit democrat, este idealul lor. Și după mari pregătiri, acești tineri, ajunși în puterea vârstei, au declarat revoluția contra dinastiei.

Șeful mișcării este Dr. Sun-Jat-Sen. Sen.

Agravarea situației în China.

Londra. — Din Peking se anunță că populația capitalei e cuprinsă de panică. Cei cu dare de mână își trimit familiile în alte orașe. Servitorii chinezi își părăsesc stăpânii de origine mandjuriană.

Prețurile alimentelor s'au ureat foarte mult.

Banconotele chineze nu mai au nici o valoare. Băncile sunt zilnic asaltate de mulțime. Panica a sporit în urma încetării comunicației pe liniile din nord. Transportarea alimentelor în capitală a devenit imposibilă.

Băncile din Shanghai sunt de asemenea asaltate de locuitori. O bancă a încetat plățile.

Băncile străine au trimis în ultimul timp 5 milioane de lire.

Berlin. — Din Peking se anunță că revoluționarii au obținut mari succese la Hangkai și Wuceang. Acest fapt a determinat guvernul german să ia măsurile necesare pentru apărarea suptilor germani.

Escadra germană de crucișătoare a plecat spre Hangkai, unde va da concurs vasului staționar „Tiger”.

Peste câteva zile se va întâlni la Hangkai o întregă flotă internațională. Pe baza unei înțelegeri comune comanda flotei internaționale se va încredința amiralului escadrei americane. Flota internațională va debarca trupe, eri vor fi puse sub comanda unui căpitan japonez.

Escadra chineză de sub comanda amiralului Sach a plecat spre Hangkai.

Vasele de război vor bombardata ael oraș.

Viena. — Vasul austro-ungar „Kaiser Franz Joseph” va pleca mâine din Shanghai spre Hankau.

Mukden (Westnik). — În urma unui ordin din Petersburg, serviciul de cale ferată Peking — Mukden este suspendat în mod provizoriu.

Hankau. — Trupele guvernului au sosit cu trenul dela Nord și au dat atacul la Nord de Hankau.

Un detașament de 1000—2000 de insurgenți dela Wuceang a trecut cu artileria peste Yangtse și a mers în susul fluviului Han. Un revoluționar a fost executat pentru deturnare de fonduri.

Un vas al revoluționarilor scufundat.

Petersburg. — Flota guvernului a bombardat azi flota revoluționarilor la Hangsu. Un vas de război al revoluționarilor a fost scufundat.

Se anunță că revoluționarii au primit sume însemnate dela comercianții chinezi din străinătate. Vasele puterilor străine au primit ordin să nu se amestece în luptă, ci numai să apere pe suptii străini.

Demonstrațiile Chinezilor la New-York.

Londra. — Se anunță din New-York că Chinezii din America au ținut azi o întrunire demonstrând contra guvernului.

Dr. Sun-Jat-Sen a declarat că revoluția va transforma într'un stat modern imperiul chinez

și că bărbații și femeile vor avea drepturi egale.

Membrii celor două Camere și președintele vor fi aleși de honor, în mod direct.

Uniunea Chinezilor din Statele-Unite a intervenit pe lângă președintele Taft, ca acesta să roage pe puteri să aibă o atitudine neutră față de revoluționari, și să aștepte până la formarea și instituirea noului guvern.

Lupta dela Hanau.

Londra. — Se anunță că azi dimineață la orele 7 s'a dat o luptă la Hangau lângă linia ferată Dela Hanjang s'au transportat tunuri la Wuceang. Lupta a rămas nedecisivă. Părerea tuturor este că revoluționarii n'au știut să profite de împrejurări.

Trupele revoluționare cu toate munițiile, s'au retras la Wuceang unde au atacat tabăra trupelor guvernului.

Canonierele guvernului au debarcat marinari pe uscat și au început bombardarea și de pe vase de război, au întrerupt însă focul de oarece nu voiau să facă stricăciuni coloniei europene, care cădea chiar în flancul focului.

Revoluționarii au ocupat orașele Nanking și Kingkai.

Ieri au fost transportate în palatul imperial Din Nanking au fugit lăsând în urmă armele și au trecut de partea revoluționarilor.

Comandantul trupelor din Kingkai a trecut și el de partea revoluționarilor.

Hankau. — Agenția Reuter află că luptele de până acum sunt nesigure. Rebelii au respins pe atacanți dar în mod provizoriu pentru că ei s'au retras la Wutsan din lipsă de cartușe.

Numai 2000 rebeli au luat parte la luptă.

Detașamentul de rebeli care a înaintat ieri în susul fluviului Han a încercat să iee lagărul comandantului imperial.

Actualment șeful rebelilor negociază cu comandantul imperial.

Cronică externă.

Presa bulgară cere războiul cu Turcia. Presa bulgară, exceptând cele două foi guvernamentale, cari continuă să-și păstreze calmul și să vorbească în sensul vederilor guvernului. — adică să ceară păstrarea neutralității până ce prin ivirea unor importante complicațiuni balcanice, s'ar atinge serios interesele bulgarismului, — continuă să atâțe spiritele și să ceară cu insistență guvernului să declare imediat război Turciei, din cauză că aceasta se află acum într'o situațiune excepțional de grea, atât în ceea ce privește politica sa internă cât și cea externă.

„Vecerna Posta”, ziarul cel mai bellicos dintre toate, menționează câteva fapte din cari rezultă marea neorânduială din Turcia.

În primul rând zice, că ulemalele și hoșii din întregul imperiu, propovăduiesc necontentit războiul sfânt contra ghiaurilor, astfel că fanaticii musulmani nu așteaptă decât un singur semnal ca să începă masacrarea tuturor creștinilor.

Apoi, tinerii turci, din ce în ce încep tot mai evident să se poarte ca niște tirani veritabili, impunând guvernului să lucreze în sensul vederilor lor. Se zice chiar, că cei mai de seamă membri din Salonie și Smirna, s'ar fi stabilit la Constantinopol, ca să supravegheze acțiunea guvernului și să împiedece dizolvarea parlamentului.

Pentru acest scop tinerii turci nici n'au permis ca flota să iasă din Bosfor, după

cum poruncise mai înainte ministrul marinei, ba ceva și mai mult, au concentrat-o pe toată în fața parlamentului, ca să-l poată bombardata, când nevoia va cere.

Pe lângă flota tinerii turci mai au la îndemână și mai multe companii de infanterie, cari ziua și noaptea stau gata să primească ordine.

Enumerând aceste și alte câteva mai puțin importante, „Vecerna Posta” scrie: „Bulgaria, care are de realizat idealul nu va profita de această slăbiciune și izolare a imperiului otoman, nu va putea nici odată să se întâlnească cu o ocaziune mai nimerită. Dacă guvernul nostru turcesc n'are de gând să declare războiul, să arate față intențiunile sale, să înceteze de a mai cheltui sume colosale pentru armată și să permită poporului să se desvolte pe calea culturală, lăsându-l să-și holărască singur soarta. Poporul bulgar, care în cursul veacurilor și-a păstrat naționalitatea, va ști să profite de slăbiciunea turcescă.”

Ce face guvernul bulgar și ce gând are? Dacă nu declară acum războiul, când îl va declara?

Șansele de izbândă sunt pe deplin garantate, iar guvernul amână războiul, lăsând să se piardă momentul oportun pentru cucerirea unei părți de teritoriu și de clararea autonomiei Macedoniei și a Odrului”.

Cronică științifică.

Grandomania.

De Dr. Al. Tălășescu.

I.

Constanța

Cine i-ar putea nega grandomaniei calitatea de boală? Totuș considerind efectele pe cari ea produee asupra individului bolnav, suntem surprizați a ne pune dela început întrebarea: ce este grandomania o boală fizică, de ordin patologic sau o insuficiență de ordin social?

În general se crede că grandomania numai atunci poate fi periculoasă, când ea depinde de o paralizie generală. Este prea adevărat că pericolul pentru individul atins de această boală, nu este decât în acest din urmă caz, dar nu e mai puțin adevărat, că în toate celelalte cazuri grandomania are efecte foarte vătămătoare asupra mediului social.

În ori ce caz grandomania nu este o boală bine definită, de sine stătătoare, așa că în psihologie ea este desemnată numai ca un simptom ce ține de mai multe boli din domeniul psihosomatic, degenerescenței mentale și de începutul paraliziei generale a creierului.

Aceste boli și manifestațiunile simptomatice lor sunt atât de variate, încât, pentru o expunere mai bogată cu exemple asupra grandomaniei, trebui răscolit întreg imperiul patologiei creierului și ar trebui umplute zeci de volume, căci între viața deșuehiată a omenirii este plină de asemenea exemple. Într'adevăr, ar fi foarte interesantă istoria omenirii descrisă după faptele smintite.

Încercări răslete se fac meru în acest domeniu. Literatura prin toate ramurile ei caută să rădălească firea bolnăvicioasă a omenirii din timpurile și să pună în evidență episoadele vieții anormale. Răul este că de multe ori povestiri sensaționale legitimează, glorifică și cele mai smintite fapte din viața omenescă și chiar istoria universală și cea națională a poporului nu prea este departe de descrierea patologiei a omenirii, deoarece ea este plină de fapte pornite din aiurările grandomanilor, pe care contemporanii lor i-a immortalizat ca pe niște oameni mari. Numai efectele culturale ale faptelor istorice pot confirma valoarea lor.

Cât privește viața de toate zilele a omenirii, ea a fost întotdeauna la fel cu cea de azi, zbuciumată de aceleași patimi și împestrată de aceiași oameni: *cuminți, smintiți și nebuni*; numai proporția a variat după timpuri și după împrejurări.

Un singur lucru trebuie să admitem cu toții și dela început, anume că, dacă pornim dela această clasificare, pe grandomanii nu-i putem socoti între oamenii cuminți. Și ca să justificăm această sentință, ne este suficient ca să evităm ori ce îndoială asupra semnificării cuvântului. Trebuie să lămurim bine denumirea de *oameni cuminți*.

În prima linie eată să fim pe cât se poate de rezervați asupra cuminteniei filosofilor și a oamenilor învățați înainte de descoperirea telescopului și a microscopului, întru cât ei nu puteau posedea în dejuns condițiunea *absolută* pe care negreșit trebuie să o aibă omul cuminți: *simțul realității*. adică să vadă și să judece lumea, așa, precum ea este aievea.

Bine înțeles că oameni în mod absolut sunt excepțional de rari, chiar printre învățații moderni, și dacă vom cerceta bine, nici nu vom găsi, fiindcă cunoștințele lor nu pot fi perfecționate în toate direcțiunile. De altfel ar fi chiar o mare eroare să concedem savanților apanajul cuminteniei. Totuși ca să nu punem prea multe condițiuni, trebuie să considerăm de om cuminți, *de om normal, pe acela care se apreciază pe sine, pe cât se poate mai aproape de adevărata sa valoare*.

Această măsură a mentalității omului mi-am permis să o bazez pe morala modernă ca rezultat al științelor naturle și al fiziologiei creierului nostru.

Omul seos din cadrul realității rătăcește cu judecata sa în lumea viselor și a bizareriilor până la cele mai extreme absurdități.

Grandomania este o specie din aceste rătăcirii, cari clocesc în creierii omului ca să puieze fel de fel de monstruoziități.

(Va urma)

Cronică artistică.

Expoziția Rechenberg. — Pictură. — Pasteluri. — Studii. — Intimități.

București, Octomvrie.

Artista Rechenberg, grațioasa soție a dlui Rechenberg, inginer la tehnică, aici în București, — în aripa stângă a Ateneului Român, într-o sală dosită, obscură, expune spre vedere publică din 11 Septemvrie până în 10 Octomvrie, vre-o 94 de pasteluri, studii, desene și alte pânze.

Îndată ce ai intrat în sală te privește sfidător o pânză modernă: Gata de plecare. E o cucoană avidă de amor ori o duduie naivă? Nu știm. E gata să plece, pentru a da o întâlnire? Ori mai bine prin toaleta ei luxoasă vrea să fascineze privirile nomade, obsosite a cutărui Brummel, ori să ridă tânărului selivisit, cu dungă la pantaloni, cu ghiata de lac cu monoculul la nas, ce măsură bulevardul Victoriei de sute de ori la seară? Cine știe unde pleacă? Dar cum e gata de plecare, și cum își trage mânușa pe degetele ei fine, mai stăruie o clipă, mai aruncă o privire de părere de rău, la garderoba deschisă, la măsuța de toaletă, pe cari sunt hazardate parfumuri, flori, pudră, cutii cremă, diferite spoieli a unei dame moderne, care pretinde să fie iubită de toți câți o văd.

N'am putea zice că nu e prinsă bine dama aceasta modernă, cu toate ale sale dulci nimicuri, dar perfect de bine e redată Țigancă cu portocale; e atâta poezie în pânza aceasta. Un reflex de lumină bogată îi cade pe față; pe pieptul și sânii moi și pe brațul rotund ce ține o portocală, schântectoare ca un bulgăr de aur.

Este de o admirabilă forță creiatoare d-na L. Rechenberg în pânzele în cari ne redă dnușia. Dsa e o poetă, o sentimentală, în Grija veghiază.

Copilașul doarme așa de suav în brațele mamei îngrijorată de soarta odorului. Cine știe la ce să gândește, cum privește cu ochii ei blajini, îndurerăți, poate chiar la bucată de pâne, ce are s'o ceară, dimineață, copilul, când își va deschide ochii lui divini, și ea să gândește mereu, cum ar putea momi hămesala copilașului când se va trezi.

E atâta dnușie în pânza aceasta, ea te emoționează până la lacrimi.

De un sentimentalism fin, și cea mai desăvârșită pânză a artistei din chestie, e mama tânără, care-și ține copilașul pe genunchi, și cum mama își încălță bobocelul ei, un vis dulce adus de o rază de Mai, — și cum îl privește, umbre de lumină îi flutură încet pe fața ei răzătoare, satisfăcută, și parcă nu știe anume, e al ei îngerașul ce-l ține în brațe?

Enigmatică e pânza Trecutul și Viitorul, în care trecutul e simbolizat prin o mamă cu cute multe pe frunte și față, o mamă tristă, un spectru urit, ciudat, ea și trecutul vieții noastre, — o mamă mormânt, pe care o strânge pe după gât un copil cu ochii mari, elari, scânteietori, plin de vis și viață, e frumos simbol al viitorului, de ne-ar suride tuturor așa!

Dintre toate acestea mai înduioșoate e De parte de patrie. O femeie, o vădană nenorocită, cu ochii plini de lacrimi, cu armonica și un papagal, cutreeră stradele largi a unei imense metropole, cerșind un ban pentru 5—6 băieți, cei are acasă, mititeii încă. Atâta melancolie, nostalgie în ochii acestei femei, încât privind-o câteva minute, e imposibil să nu-ți fure câteva lacrimi.

Tot prefect sunt prinse și Viață tristă (Nr. 70). O mamă și o fetiță, cu ochii secătuți de durere și mizerie, apoi Pastel (Nr. 57) o femeie frumoasă cu sinuri nuzi, trandafirii, admiră un buchet de flori. Tot bine e redat Pastel (Nr. 2). O damă gânditoare cu ochii înrouați, cu un roșșters pe obraji, își pierde privirea departe în neant.

Reușite, cu unele excepții, sunt studiile de Țigăncă, fidel redată, cu fața arămăie, cu ochii melancoliei, negrii misterioși. Interesante sunt Țigăncă cu ghioc; cum biata se trudește să încuree la fraze, să-ți spună mai mult din ochi ca din gură. Ghiocind norocul; aici Țigăncă zimbăște că a sicut mintea alor două domnișoare naive, ușor crezătoare.

Reală e Țigăncă numărând câștigul, care ne aduce aminte de-o schiță a prozatorului nostru Agârbiceanu, în care doi bătrâni tot numără câțiva gologani, pe treptele mănăstirii din Blaj, și tot nu știu cât au căpătat pe cele două rate vândute la târg.

Dintre studii mai reușite sunt cele de sub Nr. 89. Este un cap de bărbat cu ochii însângerați, cu privirea răzbunătoare, ridicată la cer; apoi Nr. 14, un cap de moșneag cu fruntea și fața brăzdată, cu plete lungi, încălitate, cu ochii închiși de jumătate, își face impresia unui gânditor, unui filosof.

D-na Rechenberg, știe să ne rede și florile. Dar cum aici se cere un talent de felul pictorului Kimon Loghi, pe care, artista îl posedă numai în parte, firește d-sa nu în toate pânzele, — și sunt multe de acestea, — reușește să creze o viață, în tablourile cari ne înfățișează numai flori.

Dar totuși lipsite de poezie nu sunt garoafele (Nr. 19). E un ghioc de garoafe, într-o glastră prea frumoasă, pe un colț de masă de salon. Zambilele (Nr. 21) sunt admirabile.

După ceam mântuit de privit toate pânzele, m'am așezat într'un fotel, și de aici aruncam câte o privire întâmplătoare, la pânzele cari mi erau mai dragi. Și când tocmai mă gândeam, că pânzele acestea sunt munca diferitelor penele, pe la spate s'a furișat, ca un vis d-na Rechenberg, și e'un surâs amabil m'a întrebat:

— Sunteți și d-voastră pictor?

Apoi am stat la taifas mai mult. Mi-a istorisit într'un veșnic zimbet, grațioasa artistă, cum a studiat mai întâi la Iași, cum încă din liceu avea

dragoste și patimă pentru pictură, cum a trecut apoi la București și s'a înscris la școala de belle-arte de aici. A trecut, pe urmă, la München și Paris. Iar astăzi după o muncă de 10—15 ani artista L. Rechenberg a putut să înjghebeze, expoziția ei proprie.

Desigur, cum nu toate din bucățile aici expuse, sunt executate la fasa din urmă a artistei, ci unele sunt de prin anii, — d-sa mi-a spus, — când își făcea studiile la Paris și München, — unele dintre ele par a nu fi tocmai terminate, altele nu sunt tocmai reușite și lasă încă pe alocurea de dorit.

Las, că artista e încă în prefacere, și sperăm că eu o altă ocazie, când își va alcătui o altă expoziție, dsa va ști trece dela desemn, pasteluri, și pânzele, ce ni-le expune din prilejul acestei expoziții, la pânze mai mari, la lucrări mai serioase, cari cer muncă uneori de un deceniu, — și din expoziția alcătuită din aceste pânze, credem noi nu se va alege, numai cu o felicitare, fie și sinceră, ori cu câte 10—20 pânze cumpărate de cutare boieri, ca să se piardă prin complexul nefiresc al saloanelor, îngrămadite cu pânze multicolore, de ale tuturor pictorilor-nulități dela noi și din străinătate.

Va avea atunci artista L. Rechenberg, o altă satisfacție. O mândrie care o va îndreptăți să creadă între cei mai de seamă pictori ai noamului nostru.

A. Maior.

Cronică școlară.

— Convocare. —

Despărțământul ppropose Ralna al Reuniunii învățătorilor români ort. din ppopiatele aradane I—VII își ține adunarea sa de toamnă Luni în 30 Oct. n. c. în comuna Gioroc pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Dimineața la 9 ore chemarea Duhului Sfânt.
2. Prelegeri practice.
3. Deschiderea ședinței.
4. Cetirea circularului comitetului central.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. Cetirea eventualelor disertațiuni intrate.
7. Constatarea prezențelor.
8. Alegerea casarului.
9. Incasarea taxelor.
10. Propuneri și interpelări.
11. Defigerea locului pentru adunarea de primăvară.

La această adunare sunt poftiți toți membrii despărțământului precum și toți binevoitorii C u v i n, la 18 Oct. n. 1911.

Vasilie D. Ilișu m. p., Eugen Spinanțu m. p.,
președinte. secretar.

INFORMAȚII.

A R A D, 19 Octomvrie n. 1911.

— **Hotărârile Consistorului plenar din Arad**
Aflăm că în ședința consistorului plenar ce a avut azi loc în Arad s'au ordonat alegerile pentru congresul național bisericesc; s'a confirmat de protopop al Banat-Comloșului părintele Mihai Păcățian; s'a ales de profesor ordinar pentru catedra de limba maghiară și istorie dela institutul pedagogic din Arad d. Silviu Bejan; iar pentru școala de aplicație dela același institut a fost ales d. învățător Ioan Ardeleanu și s'a sistematizat postul de revizor școlar pentru dieceză, în care scop se va publica în curând concursul legal.

S'a desbătut în ședință și chestiunea salarelor profesionale, fără însă ca lumina-

MOBILE

in cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufagerie
locuție, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

tele fețe consistorialnice să se fi hotărât pentru o ameliorare în acest punct, care aruncă o umbră atât de tristă asupra așezămintelor noastre aradane. Să nu se mire consistorul, dacă în curând nici cu arcanul nu-și va mai putea recruta luminători pentru oropsitele lui catedre de învățătură.

— Vlaicu decorat de Regele Carol.

Din București ni-se telegrafiază: In urma excelentelor sboruri dela Iași, d. inginer Aurel Vlaicu a fost decorat de M. S. Regele cu „Coroana României”, în gradul de cavalier.

Felicitări sincere prietinului nostru iubit.

— O îmbucurătoare știre literară.

Cetim în ziarele din Țară: Poetii D. Anghel și St. O. Iosif, cari au repurtat cu Cometa un succes atât de strălucit la Teatrul Național, vor colabora la revista literară „Flacăra”, de sub direcțiunea dlui C. Banu, chiar dela primul număr care apare Sâmbătă 22 Octomvrie. De altmintreli, „Flacăra” — și-a asigurat colaborarea tuturor scriitorilor noștri de seamă.

Dată fiind ieftinătatea prețului (10 bani exemplarul; 6 lei abonamentul anual; 5 lei pentru învățatori și preoții sătești; 3.50 lei pe jumătate de an), se prevede că „Flacăra” va obține un imens succes. Cererile de abonamente să se adreseze dlui C. Banu, str. Parfumului 3.

— Cununii. Dșoara cornelia Baciș și d. Dr. Emil Șielariu, avocat, dșoara Minerva Baciș și d. Dr. Valer Pocol, avocat, ne anunță cununiile lor religioase, cari se vor oficia în 21 Octomvrie 1911 n. la orele 4 p. m. în Iațeg, biserica gr.-or. română.

Sincere felicitări!

† Ida de Pop n. Ferenczy de Nemespan și Viszkelet a repauzat în Jebel la 18 Octomvrie n. în vîrstă de 79 de ani.

Odihnească în pace!

— **Atentat contra lui Taft.** Din Santa Barbara (California) se anunță că între El-Capitan și Graviota, pe linia Suthern-Pacific, s'au desoperit sub un pod de oțel 36 cartușe de dina-

mită. Cartușele au fost descoperite cu câteva minute înaintea sosirii trenului în care se afla președintele Taft.

In atentatul plănuțit contra președintelui Taft s'au folosit tot astfel de cartușe de dinamită, ca în atentatul din Los-Angelos.

Cantonierul a observat doi indivizi sub pod. S'au apropiat încet de dâșșii, pe unul l-a și prins în urmă l-a scăpat.

Cantonierul a găsit sub pod câteva cartușe de dinamită și un fitil neaprinș încă.

— **Un sport jurnalistic.** Rășboiul italo-turc a adus în serviciul de reportaj o perfecțiune destul de ingenioasă pentru a scăpa de cenzura italiană și turcă care opreau toate adevărurile neplăcute, directorul ziarului „New-York Herald” a avut sublima idee de a înarma un Yacht și de a instala în el corespondenții ziarului.

Prin acest mijloc, ziarul american și-a putut servi cetitorii, cu știrile cele mai exacte.

— **Un protest mondial adresat Țarului.** Se anunță din Paris: O petiție semnată de celebrități europene, ca Anatole France, Camille Pelletan, Francis de Pressensé Sombardi și baroneasa Suttner, a fost înaintată zilele acestea Țarului Rusiei.

Prin această petiție semnatarii cer Țarului să facă să înceteze tratamentul barbar aplicat în închisorile rusești, mai ales deținuților politici.

— **Femeile aviatore.** Ele sunt douăsprezece. Acum un an în urmă, erau treisprezece, dar una, domnișoara Denise Wright, a plătit cu viața curiozitatea de a plana în aer.

Cele douăsprezece aviatore sunt: dna de Laroche, cea dintâi care a îndrăznit să conducă un acropolan, d-ra Hélène Dutrieu, d-ra Jane Herveux, câștigătoarea Cupei Femina, d-ra Mavringht, d-ra Marthe Niel, d-na Moisant, d-na Driancourt, d-na Hervartson, d-ra Maurice Harriete Quimby, d-ra Blanche Stuart Scott și d-ra Beese. Sunt șase aviatore franceze, una americană, patru engleze și una germană.

Printre toate, a dat dovadă de mai multă abilitate și curaj d-na Driancourt.

— **Câinii în serviciul armatei.** Se știe că în anii din urmă, în armata franceză s'a luat inițiativa de a se întrebuința pentru poștă, câinii dresați.

La manevrele din anul viitor, se va face prima încercare oficială și astfel se va vedea rezultatele cari până acum par a fi excelente.

x **In atenția instituțiilor de binefacere** Fabrica de ghete „Moskovits” societate pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabrica-

ție proprie. Ghetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, precurile fabulos de ieftine. Comandele se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

BIBLIOGRAFII.

„Luceafărul”, Nr. 20 a apărut cu următorul sumar bogat și variat:

Octavian Goga: Drumul unui euceritor: Aurel Vlaicu. I. U. Soricu: Reminiscență (poezie). Tiberiu Crudu: O serisoare. Maria Cunțan: Elogie (poezie). Sandu A. Hodoș: Cântec de toamnă (poezie). I. N. Părvulescu: Clipe... (poezie).

Dări de seamă: II. Chendi: I. Dragoslav: Povestea trăsnetului. M. S.: Michail Eminescu: Quelques poésies traduites en francais par AL.Gr. Soutzo.

Cronică: Idei de reformă în educația fetelor. Este luxul îndreptățit? Aniversări și festivități jubilar. Centenarul seminarului din Sibiu. Frazee stereotipe. Observațiile cetitorilor. Plagiatul „Luceafărului”. Serbarea teatrală a „Reuniunii sodalilor Români”. Reviste și ziare. Cincizeci de abonamente gratuite. — Poșta Redacției. — Bibliografie.

Ilustrațiuni: Satul Bințița. Casa în care s'a născut Vlaicu. Un interior al casei bătrânești. Curtea casei: Tatăl și fratele Ion. Aeroplanul Nr. II al inginerului Vlaicu. In sbor deasupra Câmpului Libertății în Blaj. Inginerul A. Vlaicu în aeroplan. Sborul inginerului Vlaicu în Blaj la o înălțime de 700 m. Inginerul Vlaicu la Sibiu, luptându-se cu vântul.

•
Monografia comunei Petrovasela. Cu prilejul serbării jubileului de 100 ani de existență a comunei Petrovasela d. N. Penția, publică Monografia acestei comune.

Cartea se extinde pe 120 pagini octav mare și are un cuprins foarte bogat, cu 24 ilustrațiuni din localitate. Prețul 2 coroane plus 20 fil. porto. Cei ce doresc a avea această carte să se adreseze dlui Nicolae Penția, învățător, Românpetru.

•
Au apărut și se găsesc de vânzare la „Librăria „Tribuna”:

Calendarul jubilar al „Poporului Român” pe 1912 cu 216 pagini, 125 ilustrații á 40 fil. plus 10 fil. porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic. Nichin și ...

Leon Tolstol.

185

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Cuvântul „intrigantă” îl mânia foc pe Nicolae. El ridică glasul și spuse mamei sale că nici odată nu va primi să-și vînză iubirea după cum îi cerea dâșsa, și ea, dacă se purta astfel cu el, îi spunea pentru cea din urmă că...

Înainte ca el să fi putut roști teribilul cuvânt pe care contesa îl aștepta cu groază și care ar fi rămas poate între mamă și fiu ca o crudă amintire, ușa se deschise și Natașa, palidă și gravă intră în odaie.

— Dragă Nicolae, vorbești prostii, taci, taci, strigă ea ca să acopere glasul fratelui ei.

— Mamă, mamă dragă, lucrurile nu stau așa... Nicolae du-te, am să-ți explic totul. Mamă, mamă dragă...

Cuvintele acestea nu aveau nici un sens, dar produsera efectul dorit. Contesa își ascunse fața plîngând la sânul fiicei sale, iar Nicolae eși din odaie smulgându-și părul.

Natașa căută să-și împace și obținu dela mama ei ea aceasta să n'o mai chinuască pe Sonia, iar dela Nicolae promisiunea de a nu face nimic în ascuns.

Câțva timp după aceasta, pe la începutul lui Ianuarie, Nicolae se întoarșe la regiment, certat cu părinții săi, dar, după cum își inchipuia el, îndrăgostit foc de Sonia și hotărît a-și cere în curînd retragerea pentru a se putea căsători cu verișoara lui.

După plecarea lui Nicolae viața Rostowilor deveni mai tristă ca ori cînd. Contesa se îmbolnăvi; Sonia suferea de despărțirea ei cu Nicolae și mai mult încă de tonul ursuz cu care-i vorbea contesa fără voia ei. Natașa, care în primele timpuri suportase binișor lipsa logodnicului ei, se făcea din zi în zi mai nerăbdătoare. Ideia că-și petrecea vremea așa de prielnică iubirei, cu alte îndeletniciri, o chinuia. Scrisorile prințului Andrei o supărau. Ea se simțea jignită la gândul că, în vreme ce toate ideile ei se concentrău asupra lui, el călătorea, vedea locuri și oameni noi și petrecea bine. Scrisorile pe cari i-le scria ea nu o mîngăiau, ci le considera ca o datorie plicticoasă și trecătoare. Ea nu știa scrie frumos, de aceea scrisorile ei nu puteau exprima nici a mia parte din câte simțea ea și pe cari sentimente le traducea așa de bine prin glasul, zîmbetul și privirile ei. Ea îi scria niște scrisori uscate, de o monotonie clasică, pe cari nici ea nu le lua în serios, și cărora bătrina contesă le îndrepta greșelile ortografice.

Contele era din ce în ce mai ocupat de afacerile lui. Trebuia să-și vîndă casa, să pregătească trusoul și de acela fu nevoit să plece la Moscova.

Cu toate acestea sănătatea contesei nu se îmbunătăți; de aceea rămase singură la țară, în vreme ce Natașa și Sonia plecară cu contele la Moscova.

LVII.

După logodirea prințului Andrei cu Natașa, Pierre se simți deodată și fără nici o cauză aparentă, incapabil de a urma mai mult cu noua sa existență. Cu toate că pe deplin convins de adevărurile pe cari i-le revelase binefăcătorul său, cu toate că-și amintea cu mulțămire silințele pe cari și-le dăduse pentru a se converti, după logodirea amicului său și după moartea franc-maso-

nului care-l inițiasă, viața aceasta își perdu brusc tot farmecul ei. El încetă de a-și mai scrie jurnalul, evită societatea fraților, frecventă din nou Cercul, se pușe iar pe băut, trăia numai în societatea holteilor și ducea un trai așa de destrăbălat încât contesa Elena, care se bucura în acele clipe de favoarea unui înalt personagi, crezu de cuvîntă să-i facă observațiuni destul de serioase. Pierre îi dădu dreptate și ca să nu o compromită, plecă la Moscova.

Deodată ce se regăsi în vastul lui hotel, alături de prințesele și în mijlocul cîrdului de valeti, el se simți la locul său, și încercă acel sentiment de siguranță și de calm pe care îl are cineva după ce se desbracă de hainele de gală pentru a-și pune halatul.

Întreaga societate moscovită îl primi pe Pierre ca pe un oaspe de mult așteptat și al cărui loc a rămas vacant. În lumea aceea Pierre trecea drept un delicios original, mereu vesel, inteligent, generos, un adevărat boer rus ca în vremile de demult. Punga lui era întotdeauna goală, fiindcă o ținea la dispoziția tuturor. Artiști cu reprezentații în beneficiul lor, tablourile proaste, statuetele, lăutarii țigani, societățile de binefacere, școlile, băncile, orgiile, francmasonii, bisericile, nimeni nu era refuzat. Pierre împărțea bani la toată lumea și dacă doi din amicii săi pe cari îi împrumuta cu sume mari, nu l-ar fi luat sub protecția lor, el și-ar fi risipit averea.

Nu era masă ori serată fără el. Când lipseau cavalerii pentru dans, el îi înlocuia. Când se certau doi inși, o glumă din partea sa și unul din bunele lui zîmbete, ajungea să-i liniștească. Femeile tinere și domnișoarele îl iubeau fiindcă, fără a face curte nici uneia din ele, el era amabil și bun cu toate, mai ales după supeu.

(La urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«.)

Gruber Dezső

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolosvár.

Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Fészl«.

Noutăți în diferite soiuri de

PĂLĂRII

de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. — Prețuri solide. — Serviciu conștiincios.

Comandele din provincie se execută prompt și francate.

Caut 2 calfe, unul specialist pentru pantaloni și veste, iar celalalt specialist în lucru mare (sacco, pardesiu, palton etc.) Notific, că croitoria mea e de clasa primă. — Amănunte dă în scrisori: **Gheorghe Vârtan,** croitor academic în Cernăuți (Cernovitz) Ringplatz 3. (Bucovina).

Vînzare ocazională de pămînt!

În Bihor, depărtare de câți-va chlm. de stație, este de vîndut

o moșie de lux de 900 holde

ungurești, la care aparține și

o vilă cu aranjament boieresc

zidită în mijlocul unui superb parc de 25 holde — cu totul în preț de 230.000 cor. Lămuriri, cumpărătorilor cu intenții serioase dă:

Magyar házépítő és parcellázó bank.

Budapest, Szabadság-tér 5.

Correspondența se cere să se facă în limba maghiară ori germană.

Căsătorie: Un tânăr cu pregătiri academice, în etate de 30 ani, frumos și inteligent, cu carieră sigură, care îi aduce venit anual de 10.000 cor., totodată proprietar al unei averi de 60.000 cor., caută pentru căsătorie o domnișoară inteligentă, frumoasă și bună gospodină, în etate de 22—27 ani, care să fie aplicată a trăi 5 ani într'un oraș din străinătate. Fete de preoți crescute bine încă sunt binevazute. Zestrea: 10.000 cor. Dacă convine persoana, zestrea nu numără. Informații mai deaproape la Adm. ziarului.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mînat cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910.

2 Octombrie

170 764 489
285 745
115 032 127
30 849 895
11 999 924
14 720 535
3 052 121
6 001 378
718 289
532 185
112 717 550
26 510 769
56 064 135
549 252 142

12 000 000
28 455 942
4 278 430
358 616 180
2 341 543
1 252 147
112 717 550
29 590 300
549 252 142

ACTIV

121 159 489 Rezerva metalică aur 160 255 070
49 608 000 » trate aur 61 958 000
Argint și diverse monete
Portofoliu român și străin
(*) Impr. pe ef. publice 7 679 000
» în cont curent 12 377 117
Efectele capitalului social
Efectele fondului de rezervă
» » amort. imob. și mașin. de imprim.
Imobile
Mobilier și mașini de imprimerie
Cheltueli de administrațiune
Depozite libere
Conturi de valori
Conturi curente.

PASIV

Capital
Fond de rezervă
Fondul amort. imobil. mobil. și mașin. imprim.
Bilete de bancă în circulațiune
Profit și Perd.re
Dobânzi și beneficii diverse
Depozit de retras
Conturi diverse, sold

Scomptul 5%
) Dobânda 5 1/2%

1911.

24 Septembrie 1 Octombrie

222 395 142 222 213 070
283 960 287 124
181 646 011 182 947 484
18 755 696 20 056 917
11 999 611 11 999 611
17 725 577 17 725 577
4 233 121 4 233 121
6 038 242 6 049 897
743 819 744 591
553 576 573 305
116 357 472 115 516 421
26 118 735 26 303 528
40 680 422 52 411 951
656 531 364 661 062 662

12 000 000 12 000 000
30 541 614 30 541 614
4 585 508 4 585 508
458 179 170 464 775 870
2 446 952 2 446 952
1 080 048 1 189 364
116 357 472 115 516 422
31 316 600 30 006 932
656 531 364 661 062 662

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyszombat, Grosser Ring Nr. 18.
Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiincios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

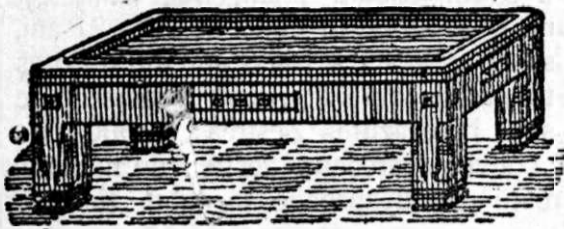
ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

— Premiata la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și templărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Luca K. Alexievits

pregătitor de haine preceștil
NEOPLANTA -- UJVIDÉK.

foarte frumos. La cerere trimite
catalog și preț-curant gratuit.

Recomandă atelierul său asortat cu toffelul de reevizite și haine preceștil de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de isecane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Isoana Mormântul lui Christos îl face

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicăr (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele în-tăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și clasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filiată la Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasornice
de aur, repede
precis și ieftin. —
Serviciu conștiințios. :-

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

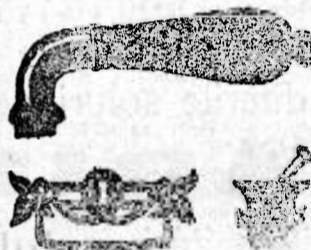
Pregătește toffelul de
unelte pentru ciobo-
tărie și pantofărie.
Catalog trimis gratis.

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și
mineraluri.

Szeged, Szent Mihály-u. 4.

Pregătește articole de aramă, precum pa-
turi, sfeșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere,
pompe primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini
industriale, tur-
nărie după mo-
del dela simplu
până la lucrările
cele mai com-
plicate.
Cumpărătorilor
vechi — rabat

Johann Spiler fabricant de cuptoare de lut.

Sibiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fierț cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

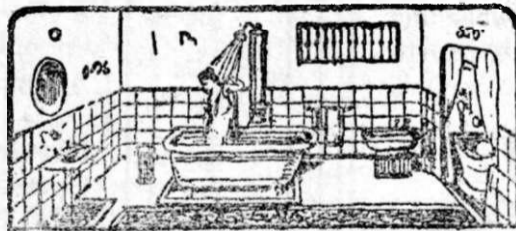
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Brașov, Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la
edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
pentru bucatărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.
Specialist în apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de lămpi
dela 3 coroane în sus. —
Engrosiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă

Prima prăvălie de arme din Ungaria de sud.

Lázits Dusán,

Timișoara-cetate, Strada Zápolya 5.

Recomandă depozitul său bogat
asortat în puști de vânat cu
două țevi, puști și pistoale re-
petătoare, revolvere și puști
Flouber și accesorii de vânat.
Reparaturile se fac cu conști-
ențiozitate, prompt și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Urf
Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale
acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot-
felul de reparaturi d arme de orice soi, mașini de cusut, bici-
clete gramofonoane, mașini de scris, precum și prefacere armelor
și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului
public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri
ieftine, garanță deplină.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine
pentru camera de baie, conform încălzirii
cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii
în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

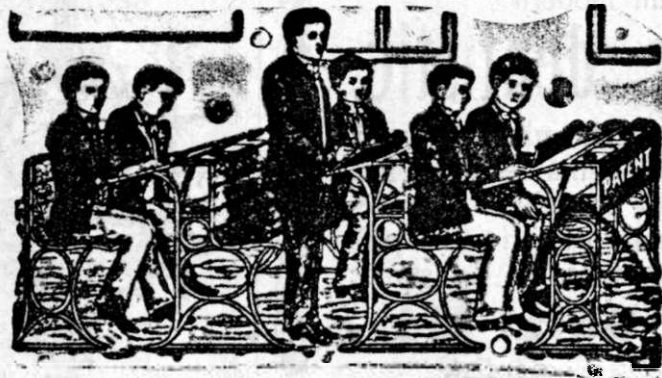
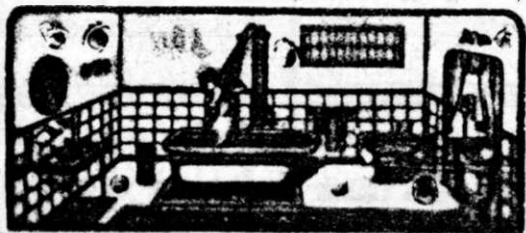

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și pentru edificii,

Sibiu—Nagyszében,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în orice execuție. Telefoane de casă, teleg-
rafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
de baie, closete și fân-âni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobiliarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

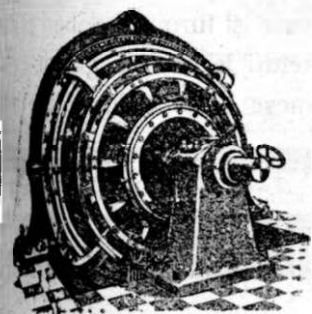
Reparator de motoare.

Execută conștientios orice reparaturi de generatoare,
motoare, mașini dinamice etc.

Privinczky József,
SZEGED

Boldogasszony-sugárut 3. sz.

Cel mai mare atelier de pe
șesul Ungariei.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Ciuj—Kolozsvar,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea sonerilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

! Cea mai renumită !
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

0 INTRUCȚIE PENTRU FIERT!

Săpă cu găluște de gris:

Mestecăm întru 1/4 litru lapte fierbinte, 3 linguri de gris (dara), apoi unt, mărimea unui ou de porumb, fierbem grisul până se întărește și-l lăsăm să se răcească. Punem apoi 2 gălbănușuri, puțină sare, coaje de lămâie, apoi spumă din 2 albușuri și făină o lingură de supă, pe cari toate le mestecăm. In acest timp disolvăm 1 1/2 — 1 1/3 litru apă caldă 6 tablete »MAGGI«, pregătim găluștele și le fierbem apoi în supa fierbinte.

Convingeți-vă că supa de carne pregătită cu

tabletele

MAGGI

este asemenea celei pregătite acasă.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4. un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

JOSEF JIKELI

SIBIIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțatorie pentru articlii de sticlă, porcelan și metal; fa furii și blide înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericesti:

Cupă și vas de botez; rouches argintate și pe d. năutru aurite; Căderuța; Caldăcușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruce; Sfesnice de altar, Cantolabre ș. a.

Ieftin de tot: **Candelabru aurit** pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43.— Coroane. — La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatură rufelor cu aburi, în

ALBA IULIA · Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

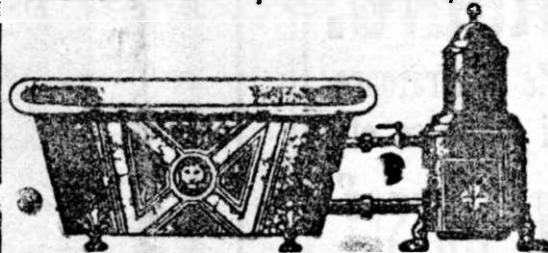
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desuț, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Carl Piffel,

Premiat de mai multeori.
prima fabrică de obiecte de metal | Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Uclor: Hunyadi-ut és Missio-utca sarkán Krausz-telep.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu.) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte edibctoe e mtal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinchea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temec«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruce. Catalog de prețuri la dorință gratuit. Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

GHETE „TURUL“

ELEGANTE, TRAINICE și IEFTINE.

„Turul“ fabrică de ghete, societate pe acții, Timișoara.

Depozit general: Arad, Piața Andrássy Nr. 13. (Palatul Minorităților).

Șef-conducător: **Weinberger Ede.**

În fabrică sunt aplicați 1200 lucrători.

Catalog gratuit și franco.

130 filiale în patrie și străinătate.